

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007-2013

Platformă de e-learning și curriculum e-content pentru învățământul superior tehnic

Transmisia datelor multimedia in rețele de calculatoare

2. Codificare

Modelare si codificare

- Cerințele reconstrucției sunt cele ce impun dacă compresia este cu sau fără pierderi, schema exactă depinzând de un număr de factori
- Unii din cei mai importanți sunt impuși de caracteristicile datelor destinate compresiei, de exemplu, o tehnică de compresie poate fi eficientă pentru compresia unui text, dar total ineficientă pentru imagini
- Fiecare aplicație prezintă particularități specifice
- Dezvoltarea algoritmilor de compresie pentru o varietate de date cuprinde două faze:
  - prima fază se referă de obicei la modelare, când se încearcă extragerea informației despre orice redundanță din date și descrierea acesteia sub forma unui model
  - a doua fază este codarea.
- Diferența dintre date și model se numește secvență reziduală sau reziduu.

Modelare si Codificare. Exemplul 1

- Se considera secventa:
  - $S_n = 9, 11, 11, 11, 14, 13, 15, 17, 16, 17, 20, 21$
  - Codificare binara necesita **5** bits/sample
- Se considera modelul:
  - $\hat{S}_n = n + 8$:
  - 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
- Reziduu
  - $e_n = S_n - \hat{S}_n$: 0, 1, 0, -1, 1, -1, 0, 1, -1, -1, 1, 1
  - Ex. codificare: '00' $\Leftrightarrow$ -1, '01' $\Leftrightarrow$ 0, '10' $\Leftrightarrow$ 1
  - *2 bits/sample*
- Schema de compresie = model + reziduu
  - Obs. Modelul trebuie sa fie codificat de asemenea (de obicei in cadrul algoritmului)

Modelare si Codificare. Exemplul 2

- Se considera secventa:
  - $S_n = 27, 28, 29, 30, 30, 32, 31, 31, 29, 28, 27$
- Se considera modelul:
  - $\hat{S}_1 = 0; \hat{S}_n = S_{n-1}$ for $n > 1$
  - $0, 27, 28, 29, 30, 30, 32, 31, 31, 29, 28$
- Reziduul
  - $\{e_n\} = 27, 1, 1, 1, 0, 2, -1, 0, -2, -1, -1$
  - Poate fi codificat cu mult mai putini biti
- ***Codificare predictiva***
  - Folosirea datelor precedente pentru a calcula date viitoare.
  - Foarte folositor pentru exploatarea redundantei temporale
    - Ex. in audio si video

Codificare in lumea reala: **Braille** (1821)

•	••	•••	••••	•••••	••••••	•••••••	••••••••	•••••••••	••••••••••	•••••••••••	••••••••••••	•••••••••••••
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
•••	••••	•••••	••••••	•••••••	••••••••	•••••••••	••••••••••	•••••••••••	••••••••••••	•••••••••••••	••••••••••~	••••••••••~•
n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z

•	••	•••	••••	•••••	••••••	••••~	•••••	••••••	•••••••	••••••••	•••••••••	••••••••••
a	but	can	do	every	from	go	have	just	knowledge	like	more	not
•••	••••	•••••	••••••	•••••••	••••••••	•••••••••	••••••••••	•••••••••••	••••••••••~	••••••••••~•	••••••••••~••	••••••••••~•••
people	quite	rather	so	that	us	very	will	it	you	as	and	for

“Be nice to others”

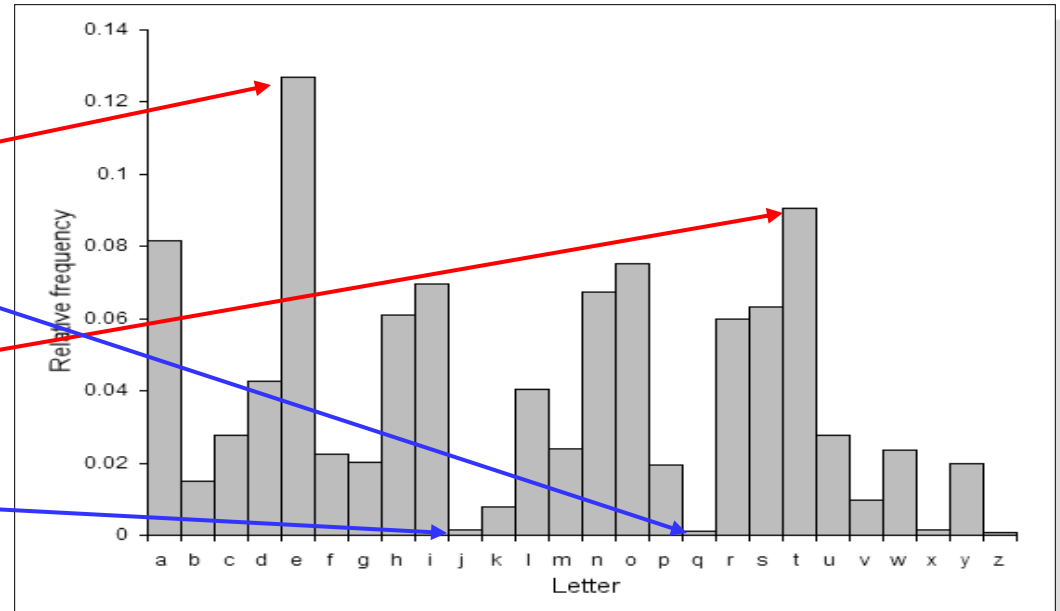
Codificare in lumea reala: Morse (1844)

A	.-	M	--	Y	-.--	6	-....
B	-...	N	-. .	Z	--..	7	---...
C	-.-.	O	---	Ä	.-.-	8	----..
D	-..	P	.-.-	Ö	---.	9	-----
E	.	Q	---.-	Ü	..--	.	.-.-.-
F	..-.	R	.-.	Ch	----	,	--..--
G	--.	S	...	0	-----	?	..-..
H	....	T	-	1	.-----	!	..-..
I	..	U	..-	2	..----	:	----...
J	.----	V	...-	3	...--	"	.-.-.
K	-.-	W	.--	4	....-	'	.-....
L	.-..	X	-. -	5	.....	=	-...-

Observati diferentele in lungimele codurilor

Codul Morse vs. Frecventa literelor

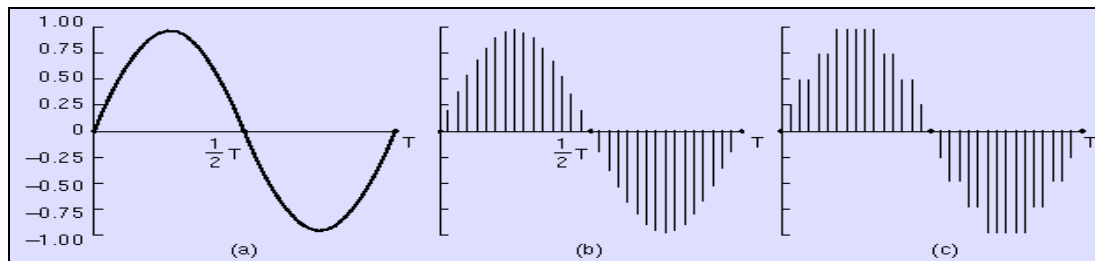
A	.-	M	--
B	-...	N	-. .
C	-.-.	O	---
D	-..	P	-. . .
E	.	Q	-.-.-
F	..-.	R	-. .
G	--.	S	... .
H	....	T	-
I	..	U	..-
J	.---	V	...-
K	-.-	W	-. -
L	-. .	X	-..-

- In general, frecventa mare/mica => cod scurt/lung
- Acesta este ideea in spatele schemei de codificare ce exploateaza redundanta statistica.

Reprezentarea datelor

- Date analogice (continue)
  - Reprezentate de numere reale
  - Observatie: nu pot fi stocate in calculatoare
- Date digitale (discrete)
  - Valori intr-un set finit $\{a_1, a_2, \dots, a_n\}$,
  - Toate datele sunt reprezentate ca siruri de simboluri din acest set.
  - Ex.: $\{a,b,c,d,r\} \Rightarrow abc, car, bar, abracadabra, \dots$
  - Folosim date digitale pentru a aproxima date analogice

Seturi de simboluri

- Alfabetul roman si semnele de punctuatie
- ASCII - 256 simboluri
- Braille, Morse
- Binar- {0,1}
  - 0 si 1 se numesc biti
  - Toate datele digitale pot fi reprezentate eficient cu biti
  - Ex.: {a, b, c, d}, reprezentare binara cu lungime fixa (2 bits/simbol):

Simbol	a	b	c	d
Binar	00	01	10	11

Surse de informație si codificare

- Sursele de informatie pot fi analogice sau discrete
- Majoritatea surselor de informatie din domeniul calculatoarelor si al aplicatiilor internet sunt discrete
  - Pentru a descrie o sursă discretă fără memorie (SDFM) sunt necesare două mărimi: *alfabetul sursei și probabilitățile de furnizare a fiecărui simbol:*

$$S : \begin{pmatrix} s_1 & s_2 & \dots & s_N \\ p_1 & p_2 & \dots & p_N \end{pmatrix} \quad \sum_{k=1}^N p(s_k) = 1$$

Surse de informație si codificare

- dacă numărul de simboluri este finit, sursa se numește *discretă*
- dacă la un moment dat se emite sigur un simbol atunci sursa este *completă*
- sursa este *fără memorie* dacă evenimentele s_k sunt independente, adică furnizarea unui simbol la un moment dat nu depinde de simbolurile furnizate anterior
- totalitatea simbolurilor unei surse formează *alfabetul sursei*
- orice succesiune finită de simboluri, în particular un singur simbol, se numește *cuvânt*
- totalitatea cuvintelor formate cu un anumit alfabet se numește *limbaj*

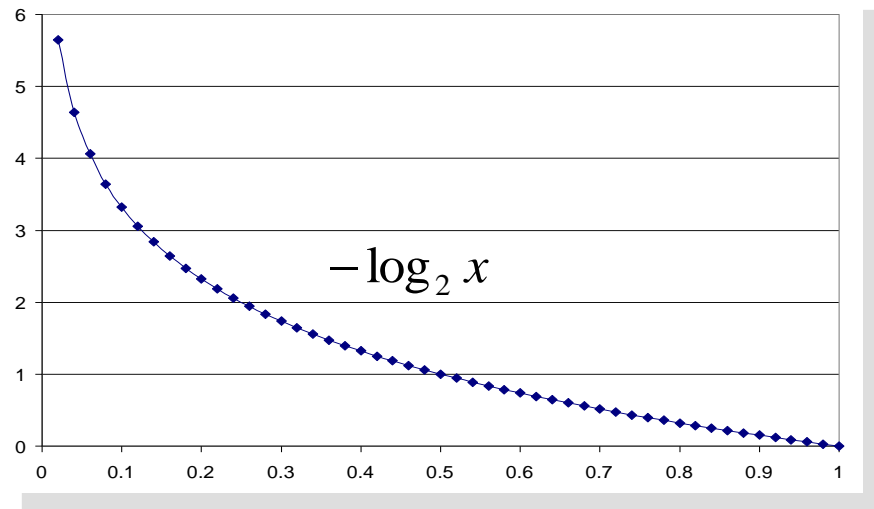
Teoria informatiei

- Dezvoltata formal de Claude Shannon la Bell Labs in 1940-1950
- Explica limitele de codificare/transmisie folosind teoria probabilitatilor
- Informatia furnizata de un simbol A al unei surse de informatii este:
  - $P(A)$ reprezinta probabilitatea de aparitie a simbolului A

$$i(A) = \log_b \frac{1}{P(A)} = -\log_b P(A)$$

Surse de informație si codificare

- Observatii
  - $P(A)$ mic $\Rightarrow i(A)$ mare
  - $P(A)$ mare $\Rightarrow i(A)$ mic
- Idee:
  - Simbolurile cu probabilitate mica (surpriza) contin mai multa informatie
- Daca A si B sunt independente atunci:
  - $i(AB) = i(A) + i(B)$

$$\begin{aligned}
 i(AB) &= \log_b \frac{1}{P(AB)} = \log_b \frac{1}{P(A)P(B)} = \\
 &= \log_b \frac{1}{P(A)} + \log_b \frac{1}{P(B)} = i(A) + i(B)
 \end{aligned}$$

Exemplu: aruncarea monezii

- Moneda ideala
  - Fie H si T rezultatele aruncarii
  - Daca $P(H) = P(T) = 1/2$, atunci
  - $i(H) = i(T) = -1/\log_2(1/2) = \mathbf{1}$ bit
- Moneda masluita
  - Fie $P(H) = 1/8$, $P(T) = 7/8$
  - $i(H) = \mathbf{3}$ biti
  - $i(T) = \mathbf{0.193}$ biti
- Obs. ca $P(H) + P(T) = 1$

Entropie

- Entropia este *informația medie pe simbol* sau, altfel formulat, este *incertitudinea medie asupra simbolurilor sursei S , sau informația medie furnizată de un simbol*
  - Unitatea de măsură pentru entropie este **biti/simbol**
- Dacă experimentul generează simboluri, atunci (pentru $\log_2$) H este numărul mediu de simboluri binare necesare pentru codificare
- **Shannon: Nici un algoritm fără pierderi nu poate comprima mai bine**

$$H(S) = \sum_{i=1}^N p(s_i) i(s_i) = - \sum_{i=1}^N p(s_i) \log(p(s_i))$$

Exemplul 1

- Se considera secventa:
  - 1 2 3 2 3 4 5 4 5 6 7 8 9 8 9 10
  - $P(1) = P(6) = P(7) = p(10) = 1/16$
  - $P(2) = P(3) = P(4) = P(5) = P(8) = P(9) = 2/16$
- *Presupunand ca secventa este iid (Independent & Identically Distributed):*

$$H = -\sum_{i=1}^{10} P(i) \log_2 P(i) = -4 \frac{1}{16} \log_2 \left(\frac{1}{16} \right) - 6 \frac{2}{16} \log_2 \left(\frac{2}{16} \right) = 3.25 \text{ bits}$$

Exemplul 2

- Consideram secventa
  - 1 2 1 2 3 3 3 3 1 2 3 3 3 3 1 2 3 3 1 2
  - $P(1) = P(2) = 1/4$, $P(3) = 1/2$, $\mathbf{H} = \mathbf{1.5}$ bits/simbol
  - Total biti: $20 \times 1.5 = 30$
- Reconsideram secventa
  - (1 2) (1 2) (3 3) (3 3) (1 2) (3 3) (3 3) (1 2) (3 3) (1 2)
  - $P(1\ 2) = 1/2$, $P(3\ 3) = 1/2$
  - $\mathbf{H} = \mathbf{1}$ bit/simbol $\times 10$ simboluri = 10 biti
- In teorie, se poate extrage o structura luand esantioane mai mari
- In realitate, ne trebuie un model corect, pentru ca de obicei nu este practic sa observam sursa prea mult timp